

Programa No. 048 – GÉNESIS 38:1 - 39:3

Ajinata ñawpajman rillasunpuni kay yachakuspa ñan puriynincheypi kunan kutipeqa, qallarisunchej unanchayta 38 t'aqapi genesis qhelqata Kay t'aqapeqa reparsunchej Judáj juchanmanta. Chantapis iskayman t'aspa reparasunman mayqen ayllumantachus jamunanta salvador jesucristo, pasaj wakichiypi ñapis nerqanchejña, Judá ayllunmanta Salvaj jamunanta repararqanchej, chay jawataj waj sutikunapiwan kaypi rikhurinku Tamar chantá Fares, Zara ima. Chaymanta nillarqanchejtaj paykunaj sutisninkumanta astawan willawanchej Mateo uj kaj t'aqapi .

Chaypi reparallanchejtaj pijpa mirayninmantachus Jesús jamusqanta. Yachanchej Juda ayllamunata jamusqanta. **Iskaykajpitaj** kaymanta willallawanchej Egiptopi Joséj kawsayninmanta, aswan qhepamantaj qhawarisunchej Joseqa imaynatachus wawqesninmanta chantá tatanmanta ima astawan ñawpajta chayarqa Egiptoman .

Cheqamanta payqa ñawpajta rerqa chaypi wakichinampaj Israelitakuna chayamunankupaj, kayqa t'ukurispa unancharinapaj ichari? imaraykuchus qhepanejman yarqhay kanan karqa chaypajtaj Josetaqa Dios kachanman karqa wakichimunampaj. Tukuy imapis Tata Diospa munayninman jinapuni karqa chaypajtaj ñawirisunchej .. **Génesis 38:1-2.**

Chaypacha Judaqa wawqesninmanta t'aqakuspa, Adulam llajtapi kamorqa, Hira nisqa runaj wasinman. ²Chaypi Judaqa rejsinakorqa uj cananeo Sua nisqa runaj ususinwan. Chantá chay sipaswan casarakorqa

Kaypeqa parlawanchej Judamanta, kaymanta qhawaspaga Israelitakunamantawan qhawasunchej, wakinkutipi mana ancha jasallachu kashan entiendenapaj, chaywampis kay yachachiynejta yuyaychakusunpuni, kay Judaqa waj runakunawan parlarij risqampi uj warmi cananeata rejsisqa paywantaj puñuykusqa, chaymanta Vs. 3 niwanchej:

Payqa wijsallikorqa Judapaj, wawayojtaj karqa, suticharqataj Er sutiwan. Génesis 38:3.

Kay Judaqa chay warmiwan puñuykuspa yumaykusqa wawayoj kananpaj chaykunata astawan yachanapaj ñawirinallapuni Vs. 4-6 chaypi niwanchej:

Chaymanta wijsallikullarqataj, qhari wawallatataj nacechikorqa, suticharqataj Onan sutiwan. ⁵Qhepaman ujtawan wawayojllataj karqa; chaytaqa suticharqanku Sela sutiwan. Pay nacekorqa Judá Quezib nisqa

cheqapi kashajtin.⁶ Judaqa kuraj kaj churin Erta casaracherqa Tamar nisqa sipaswan. Génesis 38:4-6.

Kaypi Tamarpa sutin rikhurin, ajinamanta maymantachus Cristo jamun chayman sut'ichawasunchej. Kunanqa qhawarinachej kay aylluqa juchasapapuni kashan, jucha q'epirisqapuni purisharqanku, ñawirinachej Vs. 7-10 nin:

Ertajrí sajra runa karqa Tata Diospa ñawpaqempi; chayrayku Tata Dios payta wañucherqa. ⁸Chaymanta Judaqa Onan churinmanñataj nerqa: Wañoj wawqeykej warminwan qanñataj casarakuy, ajinamanta qannejta wawqeykej miraynin kanampaj, nispa.⁹Onanqa yacharqa wawqempa warminnejta nacekoj wawasnin nacejtenqa, mana paypatachu kanankuta. Chayrayku chay viudawan sapa kuti puñuykuspaqa, mujunta pampallaman suruchej, wawqempa miraynin ama paynejta kanampaj. ¹⁰Chay jinata Onanpa ruwasqampis manallataj walejchu karqa Tata Diospa qhawaynimpi. Chayrayku paytapis Tata Diosqa wañuchillarqataj. Génesis 38:7-10.

Kayqa yuyarichiwanchej imaynatapunichus judaqa chay warmita munapayarisqanta, Jacobpa wawankunapis chayllapitaj yuyarqanku, Juda anchatapuniñataj chay yuyarisqalla sapa p'unchay kasqa, ñawirinachej Vs. 11 nin:

Chaymantataj Judaqa ñojch'an viuda Tamarman nerqa: Kunanqa jina viudallapuni kakuy tataykej wasimpi, sullk'a churiy Sela jatunyanankama, nispa. Chayta Judaqa nerqa sullk'a churin Selapis wañunallantataj yuyaspa. Jinamanta Tamarqa tatampa wasinman tiyakoq riporqa. Génesis 38:11.

Chay tiempopi ususninkoqa wajinapuni karqa kunanmanta nisqaqa, uj qhari wañupujtin chay viuda warmiwanqa wawqen casarakunan karqa, Onán nisqa runataj chayta mana munasqachu chaymantataj Diosqa kawsayninta qhechorqa, Judataj nin Tamarta qhepakunanta tatampa wasimpi, wawan wiñanankama. Vs. 12-13 niwanchej:

Qhepa tiempoman Judajpa warmin wañorqa. Qhepamantaj Judaqa llakiy p'achanta lluch'ukaporqa. Chantá Timnat llajtaman rerqa, maypichus ovejasnimpa millmasninta ruthusharqanku, chayman; kawsaqen adulamita Hirataj paywan rerqa. ¹³Tamartaj Timnatman suegron ovejasnimpa millmasninta ruthuchej risqanta yacharqa. Génesis 38:12-13.

Judaqa uj tratotachus jina ruwayta munanman karqa chay adulamita Hira nisqa runawan, paykunaqa ovejata uywanamanta uj yuyayman yaykuyta munasqanku, ashkhachá karqa uywasninkoqa, chaykamataj ñujch'an Tamarqa wasimpi qhepakorqa, jinallapi yuyaychakun tamarqa; nispa manachus jina Judaqa kay sulk'a kaj wawantaqa qosay kanampajqa qowanqachu nispa. Vs. 14-15 nin:

Jinapi Tamarqa viuda p'achanta saquespa, velowan suk'umpaykukorqa, ama pipis rejsinampaj. Chantá Enaim llajta punkuman tiyaykukorqa. Chay karqa Timnatman rej ñampi. Chayta Tamarqa ruwarqa Sela ñapis jatunña kasqanta yachaspa; chaywampis manapuni payta casaracherqankuchu Selawan.¹⁵ Judaqa chay warmita rikuspa, yuyarqa uj phisu warmi kasqanta, imaraykuchus uyan qhatasqa karqa. Génesis 38:14-15.

Kay Sela waynuchutaqa Tamar suyasharqa chayqa Judá kinsa kaj churin karqa, kay wawanta Judaqa Tamartawan kasarachinan karqa, Selaqa ñapis jatunña Juda manapuni wawanta Tamarman entreganchu, chaymanta Tamarqa viuda yana p'achanta orqhokusqa imaynatachus chay tiempopi ashkha qharikunawan puñuykujkuna chay callespi tiyaj kanku ajinta paypis chaypi tiyayta qallarisqa, chaymanta qhepaman imataj karqarí. Vs. 16-17 nin:

Ñanmanta ithirispa, chay warmiman qayllaykorqa parlapayaj, mana yachaspa ñojch'an kasqanta, nerqataj: Munawajchu kunan ch'isi noqawan puñuyta? nispa. Chay warmitaj nerqa: Imatataj qowanki kunan ch'isi qanwan puñojtiyri? nispa.¹⁷ Judá nerqa: Cabrasniymanta uj maltón chivota apachimusqayki, nispa. Warmitaj nerqa: Walejpacha, cheqatapuni apachimunawaykipajtaj uj señata saqeway imallatapis, nispa. Génesis 38:16-17.

Kaypeqa sut'inchawanchej Judamanta, payqa chay Cananea warmita wisata orarirparichisqa, kikillantataj ruwan ñojch'an Tamarwan, Judaqa yuyarqa Tamartaqa waj warmi kasqanta. Kay tukuyqa manapuniñataj allinchu imaraykuchus allin juchatapuni Juda ruwashan. Paypa yuyayninman jina sumajta imatapis ruwayta munarqa chaytapunitaj kaypeqa ruwashan, kunantaj ñawirinachej Vs. 18-23 nin:

Judataj taporqa: Imatataj saquesqaykiri? nispa. Warmitaj nerqa: Saqeway anilloykita, chumpiykita, makiyki kashan, chay tojnuykitawan, nispa. Judaqa chay tukuyta jaywarqa, jinaytawantaj paywan puñuykorqa.

Jinamanta Tamarqa Judapaj wijsayoj rikhrerqa. ¹⁹*Chantá wasinman kutipuspa, Tamarqa velonta lluch'ukuytawan viuda p'achanta churaykakaporqa.* ²⁰*Qhepaman Judaqa uj maltón chivota apacherqa kawsaqen adulamitawan, seña saquesqasninta chay warmi qopunampaj. Kawsaqenrí mana payta tarerqachu.* ²¹*Paytaj chaypi tiyakoq runasta taporqa: Maytaj Enaimmanta phisu warmi ñan patapi tiyasharqa, chay? nispa. Paykunatajri nerqanku: Mana noqaykoqa ima phisu warmitapis rikuykuchu, nispa.* ²²*Chaymanta Hiraqa kutipuspa, Judaman willamorqa: Mana ima warmipis kanchu; chaypi tiyakoq runaspis niwanku chaynejpi mana ima phisu warmipis kasqanta, nispa.* ²³*Chantá Judá nerqa: Jina jap'ikuchun seña qosqasniyta, ama pipis noqanchejmanta alqochakunawanchejpaj. Noqaqa nisqayman jina apachiyki uj chivota, qantaj mana tarimunkichu chay warmita, nispa. Génesis 38:18-23.*

Judá kunanqa ancha llakiypi kashan, mask'ashanku chay callepi tiyaj warmita manataj tariyta atinkuchu, kay. Vs. 24 niwanchej:

Kinsa killamanta jinataj Judaman willaj jamorqanku: Qampa ñojch'aykeqa pi qhariwanchá karqa, chayrayku kunanqa wijsayoj kashan, nispa. Judataj nerqa: Jawaman orqhospa, payta ruphachiychej, nispa. Génesis 38:24.

Judamantaqa iskay yuyaykunata reparanchej, **munasqa kawsaqe** Diosqa ni imarayku manapuni munanchu juchataqa, chaywampis kay tukuymanta Diospa simi nisqanqa willawanchej, chay mana niyta munanchu Diosqa allin ñawiwán qhawasqanta. Diosqa manapuni munarqachu paypa llajtanqa juchapi kawsakunanta, chaytataj Diosqa qhesacharqa. Paykunaqa chay Cananeo runakuna jinallataj kawsakuyta munashanku, chayrayku Diosqa paykunata chay llajtamanta t'aqarparenqa, Egipto llajtamanta pusarqa, chaypi Diosqa paykunata t'aqanqa Gosen nisqa cheqapi, chay tukuy imastaqa allimninkupaj ruwasharqa

Judáqa manapuni allintachus kawsayta munan, payqa juchallatapuni aswan allintajina qhawaj kasqa, wajkunawan juchallikuyta munaspa, chaytataj payqa mana reparakushanchu jucha kasqanta. Chayqa yuyarichiwanchej, Natán Davidman rispa chaypi willarqa uj ovejitayoj runamanta, chayta uyariytawantaj Davidqa maytapuni phiñarikorqa, kaypi kkillantataj Judapis phiñarikushan. Davidqa nerqa qhapaj runaqa wañuchun nispa, chaytataj judaqa pay killantataj nerqa. Kay imakunaqa manchayta t'ukurinanchejpaj kawsaqekuna, imaraykuchus wajkunaj kawsayninkupi juchataqa sumaj sut'ita reparanchej. Noqanchejpa juchanchejtataj mana reparakuyta atinchejchu.

Kunanqa Judataqa allintapuni juchachaykapushanku, pay kikin juchaman urmasqanqa, chantapis payqa kikin ñujch'anwan juchallikorqa, cananeoslla chay jinata kawsananku karqa, kunan kay p'unchaykunapipis ashkhas ichachus chay jina mana allin kawsaykunaman qokushanku. **Munasqa kawsaqe**, unaymantapacha chay jina mana allin kawsaykunataq kallaspapuni, chay jinallata kawsakoj kanku mana allinta reparakuspa. Chayrayku Tata Diosqa paykunataqa jasut'erqa wakinkunatatataj wañucherqa, chayraykutaj cananeo runakunapis chinkachisqa karqanku. Kay tukuyqa t'ukurichiwanchej noqanchejpis chay jina mana allin kawsaymanta karunchakunanchejpaj, chaywampis ashkha runakuna manapuniraj kay jina yachachiykunata allimpajchu qhawashanku, Diosta qhatejña kashaspapis.

chanta kayjina yachachiykuna allillanchu Diospa qelqaschisqampi kanan? **Munasqa kawsaqey** chay kashan Diospa simi nisqampi noqanchej reparakunanchejpaj chanta manaña chay jina juchakunata ruwananchejpaj, yachananchejpaj Diosqa manapuni juchata munasqanta, chantapis sut'inchawanchej imaraykutaj Diosqa isarel aylluta pusarqa Egipto llajtaman chaymantapis, kunanqa unancharina maypachachus Tamarta pusamunku suegrompa ñawpaqenman. Chaypajtaj Ñawirisunchej Vs. 25-26 nin:

Jawaman orqhoshajtinku, chay warmeqa willachimorqa: Pichus kay señasta saqewarqa, chaypaj wijsayoj kani. Allinta qhawariy, rejsiy pejpatachus kasqanta kay anillo, kay chumpi, kay tojnupiwani, nispa.
²⁶*Judataj chay imasta qhawarista, rejserqapacha, nerqataj: Cheqamanta payqa maychus kajta ruwan, noqataj mana, imaraykuchus noqaqa mana payta casarachinichu Sela churiywan, nispa. Jinamanta Judaqa manaña jayk'ajpis chay warmiwan puñorqañachu. Génesis 38:25-26.*

Judáqa ñujch'anta ruphaykuchinankuta nerqa, ñujch'antaj nerqa: yachaytachu munankichej pichus wawaypa tatan kasqanta, tatan kashan pejpatachu kay imakunata rikuchishaykichej chay tatan kashan nispa. Judataj chay rikuytawan repararqa paypata kasqanta, ni imanayta atispa noqajta chayqa nispa nerqa. Chayqa uj jatun p'enqay karqa Judapajqa, cananeoslla chay jina millay kawsaypeqa kawsakoj kanku, chayrayku Dios chay llajtanmanta orqhomorqa, t'aqanampaj chay millay juchamanta.

Allin kanman kaypi t'ukurispa unancharinanchej, chanta kawsayninchejtawan kikincharinanchej. Yuyariy munasqa kawsaqey tukuy kay qelqasqa kashan noqanchej chaymanta yachakunanchejpaj. Chaykunata yachakuspa manaña

chay kikin juchaman urmananchejpaj. Wakin runasqa kayjinata parlanku , pillamampis willanapajqa kaykunataqa, ñawpajta paykuna jina kananchej tiyan nispa ninku, noqaykoqa mana chaywan acuerdochu kashayku imaraykuchus Dios mana maypichus kasqanmanta jurayk'unchu, astawanqa, juchamanta t'aqasqa kasqanrayku payqa paypaj jina kawsananchejta munan

Kaytaqa walej kanman t'ukurinanchej uj yachaysapa runata rikusunman Noéman chimparishajta : Wawqey ancha unaytaña chay barcota ruwaspa llank'ashanki nispa. Amaña chayta ruwaychu astawampis jaku uj jatun fiestaman, chaypi kay kawsayninchejta kusirichimusunchej, chay runakunawan maytapuni raymicharikamusunchej nispa ninman. Amaña chay barcota ruwayñachu jaku noqaykuwan rispa tusurikamusunchej nispa Noetaqan ninkuman. Noéqa ichachus mana munanqachu paykunawan riyta. **Munasqa kawsaqe** Diosqa mana Noetaqa kay pachaman kachamorqachu chay aqha wasispi purikamunampaj, nillataj evangelio willay achakiwan paykunaj chawpinkuman rinampajchu payqa chaypi karqa varcota ruwananpaj. ajinallatataj Diosqa noqanchejta ajllawanchej paymanta willananchejpaj, chaytataj sapa ujninchej ruwananchej tiyan.

chayrayku sinch'i sayasqas imaynatahus, wakin kunaqa ashkha runakunaman parlayta munaspa chay aqha wasikunaman rinku chaykunapaj llakiy, chay jawataj wakin runasqa qheparikapunku. Diosqa wajyawanchej paymanta willananchejpaj. Munasqa wawqemasiy

Ujkuti, iglesiata michej anciano mink'arisqa uj jatun yachaysapa runata uj campañaipi Diosmanta willarananpaj, chay p'unchaykunapuni sinch'ita paraykamusqa, parajtintaj runakunaqa mana ashkhachu jamusqanku, chay ancianotaj nisqa pitachus mink'arimorqa chay pastormanqa: pastor qhespirichipay ari mana ashkhachu jamunku kay capañamanqa paramusqanraykuchari nispa. Chay willaraj pastortaj kutichisqa, mana chaymanta llakikuychu Señor Jesucristoqa chunka iskayniyojllaman yachacherqa, noqa pitaj kasqani pisilla jamujtinku iskayrayanaypajri nisqa. **Munasqa kawsaqe** kayqa reparachiwanchej yachachiwanchejtaj sumajta, imaraykuchus kunan p'unchaykunapi ashkhas ninku cultupeqa ashkhapuni kananchej tiyan mana ashkha kasunman chayqa mana chaypi Diosqa kashanchu nispa. Kawsaqey ichachus Diosqa wajyawanchej pisi runakunallaman paymanta willarananchjpaj, chay pisi runakunamanchus tukuy sonqomanta willasunchej chayqa, chaymantaqa uj poqoy jina kanqapuni. Ichachus chayman rijch'asqata Judáqa ruwayta munarqa cananeo runakunawan. Ichachus payqa yuyarqa paykuna jina kawsaspa aswan jasallata

paykunaman willayta, chaywampis kawsaynenqa llakiyllapi tukukun. Kunanqa ñawirinachej Vs. 27-30 nin:

Tamar nacechikunan tiempo chayamojtin, nacechikorqa iskay wawasta.

²⁸*Naceshaspa, ujnin kaj ñawpajta makinta jaywarqamorqa. Parterataj uj puka q'aytuwan makinman wataykorqa: Kayqa ñawpajta llojsimun, nispa.*

²⁹*Wawatajri chay ratopacha makinta aysaykakaporqa. Jinamanta wawqenraj ñawpajta nacerqa. Chayrayku chay parteraqa chay wawata suticharqa Fares, nispa. Nerqataj: Qanqa campota kicharimunki, nispa.*

³⁰*Chaymanta ujñataj nacerqa, makimpi puka q'aytuyoq kaj, paytataj suticharqa: Zara, nispa. Génesis 38:27-30.*

Kunanqa Nosoj Testamentoman rinachej chaypitaj reparasunchej Señor Jesucristomanta. Mateo 1:3 *Judaqa Farespata, Zarajtawan tatanku karqa, mamankutaj Tamar karqa; Farestaj Esrompata tatan karqa, Esromtaj Arampata.* Chay pusawanchej Boz – man chaymanta davidman chayachiwanchejtaj Cristokama

Ajinamanta kay 38 t'aqaj tukukuyninman chayashanchej, kunantaj 39 t'aqamanñataj yaykusunchej, kaypeqa reparasunchej Joseqa manaña ñawpajta jinachu kasqanta, kaypi reparasqanchejman jina Josewan wawqen Benjaminwanqa sumajtapuni purajmanta yanapanakuspa kawsasqanku, chanta tatankuj yachachisqantapis sumajtapuni jap'ikoj kasqanku,

Ñawpa Testamentopi mana kanchu waj runa pimanchus Joseman jina Dios munayninta rikuchisqanqa, Diospa yanapaynenqa paywampuni kasharqa sapa kuti, Diosqa mana payta sapanta saqerparerqachu astawampis yanapaynin urapi pusaykacharqa. Chaywampis Joseman Dios munakuyninta rikuchisqanqa ancha t'ukunapajtaj imaraykuchus Diosqa mana paymanqa uyay uyamantachu rikhurerqa, chayta yachakunchej kay t'aqapi yachachiwasqanchejman jina. Diosqa pay kikin rikhurerqa Abrahaman, Isaacman, chanta Jacobman ima, Josemantajri mana rikhurerqachu, jinapis Diosqa astawapuni yanaparisqa tukuy imapi,

chaytaj karqa uj ejemlo ñawpa testamentopi. Chayta Apostol Pablo Romanos 8:28 chaypi nin: *Yachanchej, Diosta munakojkunataqa tukuy ima allinninkupaj yanapasqanta, pikunatachus Dios wajyarqa pay wakichisqanman jina, chaykunata. Josetaj paykunaman rerqa, qankunaqa noqamanta mana walejta yuyaj kankichej, chaywampis Tata Diospa munayninman jinapuni tukuy imapis karqa, qankunata chantá waj runakunata qhawarinaypaj ima.*

Qallariypeqa tukuy imapis mana allimpaj kasqanta jina yuyarqa Joseqa, tukuy pis paypa contranta jinalla kasqanta yuyarqa. Qhawarisqanman jinaqa tukuy imapis mana atikunampaj jinachu karqa, jinamanta Diosqa Joseta yanapayta qallareraq maychus munasqanman jina. Kayqa noqanchej yachakunanchejpaj walej kashan. Sichus imallapis mana allin kajtenqa chaytaqa sajrata jina qhawanchej, allin kanman Tata Diospa makinman saqenanchej. Diosqa pichus payta munakojtaqa jasut'in Hebreos 12:6. Sichus noqanchej cheqamanta Diospa wawankuna kanchej chayqa, mana imapis pasallanqachu, Dios waqaychanqapuni. ***Diosta qhatejkunapajqa tukuy ima allinninchejpaj.*** Chay llakiykuna, waqaykuna, nanaykuna imaqa noqanchej t'ukurinanchejpaj kashan, chaykuna kajtin astawan Tata Diosta jatunchananchejpaj kashan. Dios wawankunataqa uj jark'achanawan jina jark'achawanchej nin, mana imapis ñak'arichinawanchejpaj. Yuyarikunkichu kuraj supayqa Jobta juchaman urmachiya munasharqa chaypacha: ***Manachu qan payta waqaychanki tukuy imamanta, ayllunta, tukuy imasnin kajtapis? Qan bendecishanki tukuy ima ruwasqasninta; chayrayku payqa tukuy ima kapuyniyoj, manchay qhapajtaj jallp'a patapi.*** Supayqa Diosta nerqa chay jark'achasqata oqharinanta, chay tukuywampis tukuy imapuni maychus Dios munasqanman jina kashan.

Uj Doctor Terry solia sutiyoj nisqa: Romanos 8:28 allin kashan pikunachus sayk'usqa kajkunapaj nispá. Tata Diosqa mana imatapis mana allintaqa ruwanchu astawanqa, noqanchej kikinchej ruwanchej chaypuni, allin kanman kay José kawsaynenqa sapa uj noqanchejpaj uj kallpachay, noqanchejpis atinanchejpaj pay jina kawsakuyta. Ichachus kunanqa mana pipis José jinaqa Diospa yanapaynintaqa jap'inchu. Wakin llulla yachachejkuna kunan kay tiempopi imaymanata parlaspa purishanku Dios noqaman rikhuriwarqa nispá. Kawsaqekuna Diosqa mana pimampi rikhurinchi, noqanchejpaj aswan kallpachay kashan Joseman Dios yanapayninta rikuchisqa, jinallatataj noqanchejtapis Dios yanapashawanchej.

kunan ñawirinachej Génesis 39:1 nin:

Joseta Egiptoman apajtinku, uj egipcio Potifar nisqa payta rantikorqa ismaelitasanta. Potifarqa karqa Egipto reypa guardianmanta kamachej, capitannintaj. Génesis 39:1.

Kay waynuchoqa chunka qanchis watasniyoj, manchay k'acha karqa , sumajta llank'anampaj jina kallpasapa. Paytaqa Potifar rantiykun, payqa militar karqa. Payqa allin kamachiypi karqa allin atiyniyojtaj. Joseqa Potifarpa

wasinman yakusqantawan reparakun pacha Dios paywan kasqanta. Josewan khuskataj bendición chay wasiman yaykullantaj. Vs 3

Patronnenqa repararqa Tata Dios paywampuni kasqanrayku tukuy imapi allin risqanta. Génesis 39:3.

Kaykamaqa tukuy imapis allillan rishan, kaymanta qhepamanqa allinllan rinanta nisunman chaywampis mana jinachu karqa, ajinapunitaj kashan kawsayqa, Diosta qhatejqa juchaman tanqasqapuni kashan, tukuy mana allin imakuna kay pachapeqa, chaytaj qhatirenqa Joquetaqa.